

ГАЗУКА Тетяна
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти та БЖД,
Національного університету «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка*

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасна система підготовки фахівців з професійної освіти у галузі харчових технологій потребує впровадження інноваційних методів навчання, які сприяють формуванню практичних навичок і професійних компетентностей. Традиційні лекційні методи навчання не завжди забезпечують достатній рівень підготовки студентів до вирішення реальних виробничих проблем, що виникають у процесі виготовлення харчової продукції.

Одним із ефективних підходів до практикоорієнтованого навчання є використання кейс-методу, який передбачає аналіз конкретних виробничих ситуацій і пошук шляхів їх вирішення. Такий підхід дозволяє максимально наблизити навчальний процес до умов реальної професійної діяльності.

Метою є аналіз особливостей використання кейс-методу при вивченні харчових технологій та визначення його основних переваг і недоліків у підготовці майбутніх магістрів з професійної освіти.

Проблематика застосування кейс-методу в освітньому процесі активно досліджується у педагогічній науці. Засновником цього підходу вважають американського педагога Гарвардського університету К. Ленгделла, який у 1870 р. започаткував використання аналізу конкретних ситуацій у навчанні. Він запропонував аналіз конкретних ситуацій як основу підготовки студентів, що стало прототипом сучасного методу case-study. Багато дослідників підкреслюють, що цей метод сприяє розвитку критичного мислення, формуванню аналітичних навичок і здатності приймати обґрунтовані рішення. У галузі підготовки фахівців технічних та технологічних спеціальностей кейс-метод дозволяє інтегрувати теоретичні знання з практичним досвідом [3].

У педагогічній науці України питання застосування кейс-методу в освітньому процесі досліджували багато науковців, зокрема у контексті інноваційних технологій навчання, професійної освіти та практикоорієнтованої підготовки фахівців. О. І. Пометун – досліджувала інтерактивні технології навчання та обґрунтувала використання кейс-методу як ефективного інструменту розвитку критичного мислення студентів. У своїх працях вона розглядає метод аналізу ситуацій як складову інтерактивного навчання. С. О. Сисоєва – досліджує інноваційні педагогічні технології у вищій освіті, зокрема застосування кейс-методу для розвитку аналітичного мислення та самостійності студентів. І. А. Зязюн – розглядав активні методи навчання у професійній освіті та підкреслював значення аналізу виробничих ситуацій для підготовки майбутніх фахівців. Н. Г. Ничкало – досліджувала сучасні підходи до професійної підготовки фахівців та можливості використання практикоорієнтованих методів навчання, зокрема аналізу виробничих ситуацій.

О. М. Пехота – досліджувала сучасні освітні технології та підкреслювала значення інтерактивних методів, включаючи кейс-метод, для активізації навчальної діяльності студентів. У сфері харчових технологій використання кейсів пов'язане з аналізом технологічних процесів, контролем якості продукції, забезпеченням безпечності харчових продуктів та вирішенням виробничих проблем.

Кейс-метод (case-study) – це метод навчання, що передбачає аналіз конкретної проблемної ситуації, наближеної до реальних умов професійної діяльності. Студенти отримують опис виробничої ситуації, аналізують її, визначають проблему та пропонують можливі шляхи її вирішення [1; 3].

У навчанні харчових технологій кейси можуть стосуватися різних аспектів виробництва, зокрема:

- порушення технологічного режиму виробництва продукції;
- відхилення показників якості сировини або готової продукції;
- виникнення мікробіологічних ризиків у технологічному процесі;
- проблеми зберігання або транспортування харчових продуктів;
- впровадження систем контролю якості на підприємстві.

Аналіз таких ситуацій дозволяє студентам застосовувати теоретичні знання на практиці, розвиває здатність працювати в команді та приймати професійні рішення.

Застосування кейс-методу у процесі навчання харчових технологій має низку важливих переваг.

По-перше, цей метод сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення студентів. Аналізуючи виробничу ситуацію, здобувачі освіти навчаються визначати причини проблеми, оцінювати можливі ризики та пропонувати оптимальні рішення.

По-друге, кейс-метод забезпечує практичну спрямованість навчання. Студенти мають можливість працювати з реальними або змодельованими виробничими ситуаціями, що допомагає краще зрозуміти особливості технологічних процесів.

По-третє, використання кейсів сприяє розвитку комунікативних навичок та командної роботи. Обговорення ситуацій у групах стимулює активну участь студентів у навчальному процесі, формує вміння аргументувати власну позицію та враховувати думки інших [1; 2].

Крім того, кейс-метод підвищує мотивацію до навчання, оскільки студенти бачать практичну значущість отриманих знань і розуміють, як вони можуть бути застосовані у майбутній професійній діяльності.

Незважаючи на значні переваги, використання кейс-методу має і певні недоліки. Однією з основних проблем є значні витрати часу на підготовку кейсів. Викладачеві необхідно розробити реалістичні виробничі ситуації, які будуть відповідати навчальним цілям і рівню підготовки студентів.

Ще одним недоліком є складність оцінювання результатів роботи студентів. Оскільки кейс-метод передбачає різні можливі варіанти розв'язання проблеми, визначення об'єктивних критеріїв оцінювання може бути складним.

Також ефективність кейс-методу значною мірою залежить від активності студентів. Якщо студенти не беруть активної участі в обговоренні, ефективність цього методу значно знижується.

Крім того, застосування кейс-методу потребує належної підготовки викладача, який має виступати не лише джерелом знань, а й модератором дискусії та організатором навчальної діяльності.

Кейс-метод є ефективним інструментом практикоорієнтованого навчання при вивченні харчових технологій. Його використання сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку аналітичного мислення, комунікативних навичок і здатності приймати технологічні рішення.

Водночас ефективність застосування кейс-методу залежить від якісної підготовки навчальних матеріалів, активної участі студентів та педагогічної майстерності викладача. Поєднання кейс-методу з іншими інноваційними освітніми технологіями дозволяє підвищити ефективність підготовки магістрів з професійної освіти у галузі харчових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальова С.М. Застосування технології кейс-методу у професійній підготовці майбутніх учителів : для студентів та викладачів вищої школи : методичні рекомендації. – Житомир, 2012. – 60 с.
2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : АСК, 2002. 255 с.
3. Рибачук-Ярова, Т. В. Кейс- метод: історія розробки і використання методу в освіті / Впровадження в навчальний процес кейс-методів для студентів економічного та управлінського напрямів підготовки : колективна монографія. - К. :, 2015. С 146-153. URI <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/20538>

ГАЛЬЧИНСЬКИЙ Віталій
аспірант

Вінницького національного технічного університету

ДЕМБІЦЬКА Софія

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри БЖДПБ*

Вінницького національного технічного університету

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІТ-ГАЛУЗІ

Наразі ми спостерігаємо стрімку глобалізацію та цифровізацію, що особливо яскраво проявляється в галузі інформаційних технологій. Майбутні фахівці ІТ-сфери працюють у багатонаціональних командах, виконують міжнародні проекти та спілкуються з колегами, клієнтами й користувачами з різних культурних середовищ. У таких умовах міжкультурна комунікативна компетентність стає однією з ключових професійних якостей, яка забезпечує